

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**GENEL KURUL
KARAR****CEMAL GÜNSEL BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2016/12900
Karar Tarihi : 21/1/2021

Başkan : Zühtü ARSLAN
Başkanvekili : Hasan Tahsin GÖKCAN
Başkanvekili : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : Engin YILDIRIM
Hicabi DURSUN
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTEŞ
Basri BAĞCI
Raportör : Yunus HEPER
Başvurucu : Cemal GÜNSEL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ceza infaz kurumunda hükümlü olarak bulunan başvuruçunun posta yolu ile göndermek istediği bir dokümanın idarece sakıncalı bulunarak gönderilmemesinin ifade özgürlüğüne ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 12/7/2016 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.

6. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

7. İkinci Bölüm tarafından 3/11/2020 tarihinde yapılan toplantıda, niteliği itibarıyla başvurunun Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

9. Başvurucu; başvuru tarihinde, devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmaya çalışma suçundan İzmir 2 No.lu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda (Ceza İnfaz Kurumu) hükümlü olarak bulunmaktadır.

10. Başvurucu, Belçika'da ikamet etmekte olan S.Z. adlı bir kişiye iki sayfadan oluşan bir mektup ve on üç sayfadan oluşan bir doküman göndermek istemiştir. Mektupta başvurucu, S.Z.yi genel olarak selamladıktan sonra bu kişiden hazırlamış olduğu ve öykü olarak vasıflandırdığı metni, ayrıntıları hakkında bir bilgi bulunmayan bir yarışmaya göndermesini istemiştir. Mektupla birlikte gönderilen doküman ise iki sayfalık bir selamlama metni ile on bir sayfa öykü olarak vasıflandırılan metinden oluşmaktadır.

11. Ceza İnfaz Kurumu Mektup Okuma Komisyonu (Komisyon) 4/5/2016 tarihinde söz konusu el yazısı metni incelemiş; metnin içeriğinde örgütsel nitelikli yazılar bulunduğunu belirttiikten sonra metnin uluslararası temsilciliklerde terör eylemlerini meşru göstermeyi amaçladığını, suçu ve suçluyu övdüğünü ifade etmiş, bu sebeplerle metnin Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kuruluna (Disiplin Kurulu) sunulmasına karar vermiştir.

12. Disiplin Kurulu, incelemesinin sonucunda el yazısı metni sakıncalı görerek metnin kurum dışına gönderilmemesine karar vermiştir. Disiplin Kurulu, Komisyonun gerekçesine atıfla dokümanın 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 68. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile 6/4/2006 tarihli ve 26131 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren mülga Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün (Tüzük) 91. maddesinin (3) numaralı fıkrası kapsamında kaldığını ifade etmiştir (bkz. § 15).

13. Başvurucu, Disiplin Kurulu kararına karşı İzmir 1. İnfaz Hâkimliğine (Hâkimlik) şikâyetinde bulunmuştur. Hâkimlik 1/6/2016 tarihli kararıyla başvurunun şikâyetini reddetmiştir. Başvurucu, Hâkimlik kararına karşı 13/6/2016 tarihinde itiraz yoluna başvurmuştur. İtirazı inceleyen İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi 15/6/2016 tarihinde, Hâkimlik kararında hukuka aykırı bir yön bulunmadığı gerekçesiyle başvurunun itirazının reddine karar vermiştir.

14. Nihai olan bu karar başvuruca 22/6/2016 tarihinde tebliğ edilmiş, başvuruca 12/7/2016 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

15. 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakta" kenar başlıklı 68. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Hükümlü, bu maddede belirlenen kısıtlamalar dışında, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendisince karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir.

(2) Hükümlü tarafından gönderilen ve kendisine gelen mektup, faks ve telgraflar; mektup okuma komisyonu bulunan kurumlarda bu komisyon, olmayanlarda kurumun en üst amirince denetlenir.

(3) Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yönlerecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

16. Mahkemenin 21/1/2021 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

17. Başvurucu, bir mektup ile bir öykü metnini S.Z. isimli bir kişiye göndermek istediğini ancak öykü metninde suçun ve suçlunun övüldüğü gerekçe gösterilerek adı geçen kişiye gönderilmediğini belirtmiştir. Bundan başka başvuruca, kendi emeğiyle oluşturduğu ve şahsi fikirlerini dile getirdiği öykü metninde suç ve suçluyu övmediğini, bir yarışmaya katılmak üzere metni arkadaşına gönderdiğini belirtmiş; ifade ve haberleşme özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

18. Bakanlık görüşünde, Disiplin Kurulunun ve derece mahkemelerinin kararlarında yer alan gerekçelerin ilgili ve yeterli olduğu, adaleti ve sağduyuyu hiçe sayan tarzda açık bir keyfilik içermediği ifade edilmiştir.

B. Değerlendirme

19. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik şartları ve incelenmesi" kenar başlıklı 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Mahkeme, ... açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemezliğine karar verebilir."

20. İtüzük'ün bireysel başvuruların içeriğini düzenleyen "Bireysel başvuru formu ve ekleri" kenar başlıklı 59. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarının bireysel başvurunun yapıldığı tarihteki ilgili kısmı şöyledir:

"(2) Başvuru formunda aşağıdaki hususlar yer alır:

...

ç) Kamu gücünün ihlale neden olduğu iddia edilen işlem, eylem ya da ihmaline dair olayların ... özeti.

d) Bireysel başvuru kapsamındaki halden hangisinin hangi nedenle ihlal edildiği ve buna ilişkin gerekçeler ve delillere ait özlü açıklamalar.

e) Başvurucunun güncel ve kişisel bir temel hakkının doğrudan zedelendiği iddiasının dayanakları.

...

h) Başvurucunun talepleri.

(3) Başvuru formuna aşağıdaki belgeler ya da onaylı örnekleri eklenir:

...

e) Dayanılan belgelerin asılları ya da onaylı örnekleri.

...

(4) Başvurucu ihlal iddiasına dayanak gösterdiği üçüncü fıkradaki belgelere herhangi bir nedenle ertişmemesi hâlinde bunun gerekçelerini belirtir. Mahkeme gerekli gördüğü takdirde bu bilgi ve belgeleri resen taplar."

21. 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemezliğine karar verilebileceği belirtilmiştir (bkz. § 19). Bu kapsamda karmaşık veya zorlama şikâyetler, kanun yolu şikâyeti niteliğindeki şikâyetler, başvurucunun ihlal iddialarını temellendiremediği şikâyetler ile temel haklara yönelik bir ihlalin olmadığı açık olan şikâyetler açıkça dayanaktan yoksun kabul edilebilir.

22. Görüldüğü üzere Anayasa Mahkemesi ancak temellendirilebilmiş bir bireysel başvuruyu inceler. Başvurucuların şikâyetlerini hem maddi hem hukuki olarak temellendirme zorunluluğu bulunmaktadır. Maddi dayanaklar yönünden başvurucuların yükümlülüğü şikâyetlerine konu temel olay ve olguları açıklamak, bunlara ilişkin delilleri Anayasa

Mahkemesine sunmak, hukuki dayanak yönünden yükümlülüğü ise bireysel başvuruya konu temel hak ve özgürlüklerden hangisinin hangi nedenle ihlal edildiğini özü itibarıyla açıklamaktır (*Sabah Yıldızı Radyo ve Televizyon Yayın İletişim Reklam Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi* [GK], B. No: 2014/12727, 25/5/2017, § 19).

23. Nitekim 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasına ilave olarak İcTüzük'ün 59. maddesinde de başvurucuların yükümlülükleri kapsamında şikâyetin maddi ve hukuki *temellerine* başvuru formu ve eklerinde yer verilmesi gerektiği açıkça belirtilmiş (bkz. § 20), böylece başvuru koşullarının öngörülebilirliği kuvvetlendirilmiştir.

24. Bireysel başvuru incelemesinde Anayasa Mahkemesi, kamu gücü eylem ve işlemleri ile mahkeme kararlarının Anayasa'ya uygunluğunun ve müdahale gerekçelerinin denetimini *kendiliğinden* yapmaz. Bu sebeple başvurucunun başvurusunun esasını ve bu kapsamda kamu makamları tarafından ortaya konulan gerekçelerin ilgili ve yeterli olup olmadığını Anayasa Mahkemesine inceleyebilmesi için *öncelikle kendisinin ihlal iddialarını gerekçelendirmesi*, buna ilişkin *olay ve olguları açıklaması ve delillerini sunması* zorunludur.

25. Anayasa Mahkemesinin başvurucunun yerine geçerek ihlal iddialarını gerekçelendirme, olay ve olguları ortaya koyma ve delil toplama görev ve yükümlülüğü bulunmamaktadır. Söz konusu yükümlülükler başvurucuya aittir.

26. Başvurucuların anılan yükümlülüklere uymamaları hâlinde şikâyetlerini temellendiremedikleri için başvuruları açıkça dayanaktan yoksun bulunabilir. Anayasa Mahkemesi temellendirmeye ilişkin incelemesini her başvurunun somut koşullarında yapar. Kuşkusuz başvurucuların bu yükümlülüklerle ellerinde olmayan nedenlerle uymamalarının ikna edici gerekçelerini Anayasa Mahkemesine sunmaları ya da Anayasa Mahkemesinin bu durumu işin niteliğinden anlaması hâli müstesnadır.

27. Somut başvuruda terör suçundan Ceza İnfaz Kurumunda mahpus bulunan başvurucu, öykü taslağı olarak vasıflandırdığı el yazısı belgeyi Belçika'da ikamet etmekte olan bir kişiye göndermek istemiştir. Açıktır ki idarenin engellemesi neticesinde başvurucunun mesajlarını yaymak ve toplumdaki diğer kişilere ulaştırmak için sahip olduğu bir araç elinden alınmıştır. Bu nedenle başvurucunun ifade özgürlüğüne müdahalenin varlığı konusunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

28. Söz konusu müdahalenin temel hakları ihlal edip etmediği ve özellikle öykünün terör eylemlerini meşrulaştırdığı, suçu ve suçluları övdüğü, yalan ve yanlış beyanlarda bulunduğu konusunda başvurucu ile kamu makamları arasında ihtilaf bulunmaktadır. Bu durumda Anayasa Mahkemesinin bu başvurunun esasını inceleyebilmesi için öykünün içeriğinin kritik önemde olduğu açıktır.

29. Buna karşın başvurucu, şikâyete konu öykünün içeriğine ilişkin olarak herhangi bir açıklama yapmamış; yalnızca öyküsünü bir yarışmaya katılmak üzere göndermek istediğini ifade etmiştir. Başvurucu; idarenin ve derece mahkemelerinin değerlendirmelerinin hatalı olduğunu, başvuruya konu metne kendi kastının ötesinde anlamlar yüklediğini, öykü içeriğine ilişkin değerlendirmelerle birlikte ileri sürmemiştir. Aynı şekilde başvurucu, metni gerçekten var olan bir öykü yarışmasına göndermiş olduğunu göstermemiş; metni gönderdiği kişinin öykünün yarışmaya katılmasında ne tür bir işlevi olacağını da açıklamamıştır.

30. Öte yandan başvuru, başvuru konusu öykü metninin istediği kişiye gönderilmemesi şeklindeki Ceza İnfaz Kurumu müdahalesinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini yalnızca soyut olarak ileri sürmüş, bu özgürlüğün hangi nedenle ihlal edildiğini açıklama yoluna gitmemiştir.

31. Sonuç olarak başvuru şikayetlerine konu temel olay ve olgular ile bireysel başvuruya konu ettiği ve temel hak ve özgürlüklerden hangisinin hangi nedenle ihlal edildiğini açıklamak yönündeki yükümlülüğünü yerine getirmemiş; bu bağlamda ileri sürdüğü ihlal iddialarını temellendirememiştir.

32. Açıklanan gerekçelerle başvurunun *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 21/1/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI